

STEDELIJKE DYNAMIEK IN DE LAGE LANDEN (1050-1700)

Nascholingsconferentie
geschiedenis 2019

VANDAAG

Programma:

- Welkom
- Kennismaking Historische Context → Oriëntatiespellen (30 minuten)

Pauze (10 minuten)

- Ideeën voor les / lessenserie binnen de Historische Context →

opdrachten in het kader van lokale geschiedenis en dynamische ontmoetingen (45 minuten)

**Centraal staat de dynamiek rond de opkomst van de stedelijke burger 1050
- 1700**

IN DEZE HISTORISCHE CON

Staan 8 kenmerkend aspecten...

Zes namen (allemaal mannen)...

Zes steden...

En zeven jaartallen of grote gebeurtenissen

KA's: 13, 14, 17, 21, 22,
23, 24, 25

Namen: Karel V, Filips II,
Alva, Willem van Oranje,
Rembrandt, Johan de
Witt

Steden: Atrecht, Brugge,
Antwerpen, Amsterdam,
Utrecht, Londen

Gebeurtenissen:
Guldensporenslag,
Beeldenstorm, Val van
Antwerpen, Oprichting
VOC, Dertigjarige
Oorlog, Twaalfjarig
Bestand, Rampjaar

OPDRACHT 1

Hoe: drietallen

Tijd: 15 minuten

Benodigdheden: envelop 1 en 2

Link de begrippen uit envelop 1 aan de kenmerkend aspecten uit envelop 2. Bespreek ondertussen de definities van de begrippen met elkaar en de link met de titel van de historische context.

OPDRACHT 2

Hoe: drietallen

Tijd: 15 minuten

Benodigheden: envelop 3

Leg de kaartjes van de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de juiste (chronologische) volgorde volgens jullie.

| Pauze!

2 werkvormen

Hoe kun je deze Historische Context levendig brengen / maken voor je leerlingen?

Optie 1: Lokale geschiedenis:

***Ga op zoek naar verhalen over de opkomst van de burgerij in je eigen omgeving.
v.b. Utrecht***

Optie 2: Dynamische ontmoetingen tijdens de opkomst van de burgerij:
Welke (imaginaire) ontmoeting tussen historische figuren levert de meeste dynamiek op?

HC bestaat uit 3 vragen

Vraag 1

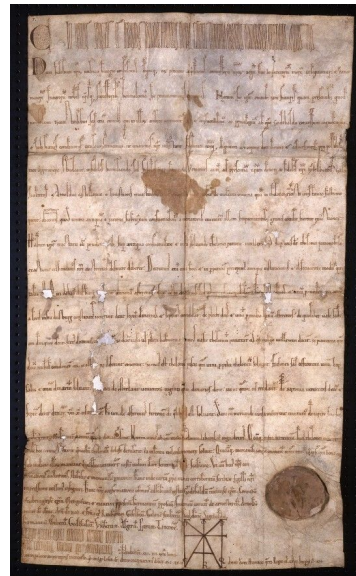
Wat maakte de opkomst van de stedelijke burgerij in de Nederlanden mogelijk?

Periode: 1050 - 1302

→ **Opkomst** van de stedelijke burgerij

KA's:

- De opkomst van de handel en ambacht die de basis legde voor het herleven van de agrarisch - urbane samenleving
- De opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden

HC bestaat uit 3 vragen

Vraag 2

Welke invloed hadden sociaal-economische en politieke ontwikkelingen op de positie van de stedelijke burgerij in de Nederlandse gewesten?

Periode: 1302 - 1603

→ **Positie** van de stedelijke burgerij

KA's

- De opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden
- Begin staatsvorming en centralisatie
- De protestantse Reformatie die de splitsing van de christelijke kerk in Wes-Europa tot gevolg had
- Het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van de Nederlandse staat

HC bestaat uit 3 vragen

Vraag 3

In hoeverre bepaalde de burgerij de ontwikkelingen in de Republiek in de Gouden Eeuw?

Periode: 1602 - 1700

→ Een **succesvolle Republiek**

KA's:

- Het streven van vorsten naar absolute macht
- De bijzondere plaats in staatkundig en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek
- Wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie

HC toepasbaar in historisch centrum van Utrecht?

Welke dynamiek werd hier
gegenereerd a.g.v. de opkomst
van de stedelijke burgerij

1050 - 1700?

- Utrecht:** 1122 stadsrechten → marktrechten + ‘kanaal’ Oude Gracht
- Opkomst + Positie stedelijke burgers
 - Welke KA's?
 - Welke begrippen?

Buurkerk:, volkskerk 10e eeuw, kerk van burgers,
standplaats gilden, Banklok

- Positie stedelijke burgers
- Welke KA's
- Welke begrippen?

- Zuster Bertken:**
'Orakel' van Utrecht, moderne devotie
- Positie stedelijke burgers
 - Welke KA's?
 - Welke begrippen

Gildes → dynamiek!

- Opkomst en Positie stedelijke burgers
- Welke KA's
- Welke begrippen?

Andere mogelijkheden in Utrecht:

- Vredenburg + Trijn van Leemput
- Beeldenstorm (Dom) + Schuilkerken in Utrecht
- Patriciërshuizen → Oudaen

- Lokale musea
- Stadsarchief
- VVV / Gilde

Aan de slag met werkvorm 1 of 2

- **Werkvorm 1 → Onderzoek lokale geschiedenis**
- Welke mogelijkheden zie jij in jouw omgeving?
- Welke van de 3 periodes past binnen het onderzoek naar jouw omgeving?
- Welke Ondersteunende Vragen (zie blad) helpen bij het onderzoek?
- Geef korte beschrijving van inhoud + doel van de opdracht voor de leerlingen

Werkvorm 2 → Dynamische ontmoetingen

- In welke van de 3 periodes vindt de ontmoeting plaats (of in alle 3?)
- Tussen welke historische figuren levert de ontmoeting (de meeste) dynamiek op?
- Geef korte beschrijving van inhoud + doel van de opdracht voor de leerlingen